

EAPLOM III KUAAUKAPAHA

Mercosur-pegua Ñe'ẽ Teekuéra Mbo'ehára Aty Ñembyaty Guasu III Florianópolis – Brasil 10 jasypoteĩ 2016-me

Mercosur-pegua Ñe'ẽ Teekuéra Mbo'ehára Aty Ñembyaty Guasu, omotenondéva EAPLOM III – Mercosur-pegua Ñe'ẽteekuéra Mbo'ehára Aty Ñembyaty Guasu III -, oïva'ekue EAPLOM III-pe ha CIPLOM III – Mercosur-pegua Ñe'ẽ Teekuéra Mbo'ehára Tetäita Amandaje III⁷ -, oñembyatývo amandajépe Florianópolis-pe, 10 jasypoteĩ 2016-me, he'i ombo'emombe'utaha opavavépe.

Ko kuaaukapahápe⁸ roikuaaukase ore rembijerure ha ore remiandu ikatu hağuáicha ojeguereko política apopy Mercosur ñe'ẽ teekuérage umi tendota oïvape ha ojapóvape tetânguéra Mercosur-pegua, umi temimoimby ha mburuvichaita; upéicha avei roipota oguerovia ha ohechakuaa ava'atykuéra, opavavéva ojapóva ñe'ëkuaapy rekombo'e ñande yvypehême ha momaranduha opaichagua tekotevéha ñamba'apo tekojoajúpe.

Ro'e avei ore jepy'apy rohechakuaáva tendotakuérage oguereko rehe Mercosur terekopykuua atýramonte, oñemboykévo ambue mba'e ikatúva ñanembojoaju política, arandukuaa ha tekombo'e rupive. Orep'yapy avei pe polítikape jeikoporã'ý ñande yvypehême. Upéicha avei, oremyangekói jejopy meme oñandúva tekombo'e avateĩ potapy rupínte ohechakuaa'yre avareko'aty Amérika yvygotyogua.

Ro'ejeývo jehechakuarã ha jerure EAPLOM I (2010)⁹ ha EAPLOM II (2013)¹⁰ ha, upekuévo, ojehechakuaávo ko EAPLOM III:

- tetä rekuakuéra ne'írã ojapo he'iháicha ñe'ëjoja ha ñoñeme'ẽ Mercosur-pegua ohóva tekombo'e rehe tuichaháicha, ni tetânguakuéra léi Mercosur ñe'ẽ teekuéra rekombo'e, ára ha mba'éicha rehugua.
- jepéramo aréma oïha ñe'ëjojakuéra heraguapýva oï gueteri tetä ko yvy pehême ndoguerekóiva léi he'íva oñembo'eva'eräha Mercosur ñe'ẽ teekuéra ha oï tenda ohovéva ñe'ëteĩ rehe.
- ojereru voi katu vorenga ha temimoimby tetânguápe, ndojehechakuaái gueteri añetehápe ovaléva Mercosur ñe'ẽ teekuéra ava'aty yvypehême opa mba'erã, ojepuru hetajey mbaretépe inglés oñemboykévo ambue ñe'ënguéra pytagua tekombo'épe tetânguéra oïvape;
- Mercosur-pegua ñe'ẽ teekuéra mbo'ehára aty oguereko hembiapo tee ojeguereko hağua mba'ehára aty ñe'ëmegua ha ombo'apohína omoherakuã ha oikuauka opavave ñe'ẽ ha mbo'ehararã ypy ha mba'ehára mbokatupyrýpe, ojapóvo amandaje, ñomogetarã, aty, jejuhu, ñemoambue, ñemoherakuã, tembikuaareka, ambueve mba'e;

⁷ Opavave marandu CIPLOM III ha EAPLOM III rehugua ojejuhu ko'ápe:
<http://iiiciplomeaplom.webnode.com/>

⁸ Kuatia peteiteĩ oïhína español ha portugués-pe.

⁹ EAPLOM I ojejapókuri 2010-pe Foz de Iguaçú-pe, kuaaukapaha hesegua ojejuhu ko'ápe:
<http://iiiciplomeaplom.webnode.com/declaracoes-declaraciones/>

¹⁰ EAPLOM II ojejapókuri 2013-pe Buenos Aires-pe, kuaaukapaha hesegua ojejuhu ko'ápe:
<http://iiiciplomeaplom.webnode.com/declaracoes-declaraciones/>

- Mbo'ehararã ñemoarandu Portugués Ñe'ẽ Pytagua ha Mokõiha (PÑP ha PÑ2) ha mbo'ehararã ñemoarandu Español Ñe'ẽ Pytagua ha Mokõiha (EÑP ha EÑ2), jepéramo oĩ heta mbo'esry temimoõmbymby vusu ohekombo'evape tetânguéra oïvape, ne'írã gueteri ojehupytypa tekotevêva;
- guarani ndaha'ei ñe'ẽ tee joja Paraguáipente ha ñe'ẽ tee Mercosur-pe, avei ha'e ñe'ẽ ombojoajúva ava'atykuéra Cuenca de la Plata-guápe.
- romomba'e oïha Pytyvõ Apopyrã SEM-pe (PASEM) ha ijehupytyrãite ohekáva omoporãve ñemoarandu ha hembiapoteéva akârapu'ã yvypehëme, ojoaju añete rupi temimoõmbymbykuéra, ojesarekóvo políтика aponde'a ha jejapo rehe, ojehechakuaa ñemoarandu, español ha portugués jeikuua ñe'ẽ pytaguáramo, TIC ñemoarandu oñembo'e ha ojeikuua haôua;
- tuicha mba'eha oïramo tetäita apopyrã mbo'esry ha mbo'esry rireguápe, Movilidad Académica Regional (MARCA) mbo'esry ijeroziapývape ûuarã, ha apopyrã ESCALA AUGM reheguia atykuéra ikatu gueteri oipysyo;
- rohechakuaa tuicha mba'eha Ñemoarandu ha Tembikuaareka Ñembaty Mercosur Rekombo'e Vusúpe, oguerekóva jehupytyrãramo tembikuaareka yvypehëitaháicha oñangareko haôua apañuâi ojeguerekóva Mercosur Rekombo'e Ryepýpe ha oipytvõ rehe yvypehë joajúpe;
- jepéramo oñemotenonde apopa'ý ojehechakuaa haôua kuatia pytaguáva tendakuéra rupi, MEXA ñamoïchupe, heta gueteri ñepysânga ojeike haôua oñemba'apo térra ñemoarandurã ambue tetâme;
- ndoguatái hekopete mbo'ehaokuéra oïva tetä rembe'ýpe ha umi mbo'ehaópe español ha portugués ñembo'erã oñemoïnge peteïchapa mbo'erânguéra rupi, ambue mba'ekuéraicha.

Rojerure ha roipysyrô ko EAPLOM IIIpe:

- tetâyguia ha tetâyguamirí rekuái tojapo ha toipysyo ñe'ëjoja, ñoñeme'ẽ ha leikuéra oïva ha tojekuaauka ha toñe'ëjey vorengakuéra ojapova'erãme, Parlasur ñamoïchupe, ha amandaje tetâyguakuéra ikatu haôuáicha heko tetäita Mercosur ñe'ẽ tekuéra ñehekombo'e ha ñemoarandu;
- tojejapo leikuéra upevarãite oñembo'e katuete haôua Mercosur ñe'ẽ tekuéra umi tetândaiporihápe gueteri ha tojejapo hekopete leikuéra oïva voípe he'íva opa hendáicha upéva rupi oñembohekotee haôua yvypehë avakuéra iñe'ëkõi térra iñe'ëetáva rupive;
- toñemongu'e oĩ haôua mbo'ehao mbytepegua iñe'ëkõiva español-portugués reheguia opaháicha yvypehë tuichakue jave, oñangareko haôua tekojoaju jehupytyrã rehe tuichakue jave;
- umi ñe'ëtei gotyo jeguerahase temimoõmbýpe ñane yvypehëme toñemoambue oñemombarete haôua tekoha iñe'ëetáva;
- tekotevêha oñeñaduka hekotepe ava'atykuéra yvypehëguápe iporâha yvypehë joaju ñe'ënguéra rembiapo ñemomba'e ha jehechapy rupi ojejapo haôua yvypehë políтика;
- atykuéra tomba'apo avei vorengakuéra ndive políтика rekombo'e ha ñe'ëkuaapy rehe peteïtei térra Mercosur-guápe, akóinte tojejapo upéicha, ha imbo'ehára herakueraguáva toï, ndaha'ei sãmbyhýpente, avei apoha añetetéva oiko jave ñe'ëjovake ha oje'e jave mba'ëpa ojejapota;

- tojeguerojera ha tojejapo mbo'ehararã ñemoarandu, mbo'esry ha mbo'esry riregua, Portogués ha Español Ñe'ẽ Mokõiha ha Pytaguápe (PEÑMP) umívape mbo'eharakuéra oñemoarandúvape tojeheja tomba'apo oimeraẽ tetã Mercosur-guápe;
- tetã atypeguá tohecha mba'éichapa ikatu guarani ñe'ẽ oike pya'emi téra upe rireve, opa hendáicha ha mbo'esrypé, tekombo'e ryepýpe;
- umi apopy hekoguáva oñemotenondéva temimbo'e ha mbo'ehára jeho ha jejúpe opavave tekombo'épe Mercosur ñe'ẽ teekuéra mbo'erãme, toketevé ojeguerojera, oñembohetave ha oñemoherakuáve viru ñeme'ẽ meme rupi. Upéicha, opavave tendápe ohupytyáha oñemomichivéta;
- tojejapopaité opavave PASEM jehupytyrã ikatu haíguáicha ára ha ára hetave tapichápe ohupyty ha, upéicha avei, toiko py'ýive hembiapokuéra;
- vorengakuéra añetetéva Mercosur-gua tomongu'e mbo'ehára ñe'ẽmegua ñemoarandu jeho ha jeju omongakuaa haíguá arandukuaaita ñemoarandu, oñembuichávo kóicha mbo'ehára mba'aporã tekijoaju apytépe ha toñeñomongeta syryry temimoimby rekombo'ekuéra ha rekuakuéra ndive América Yvygotyogua retanguéra ndive;
- opavave mba'eapo ojapóva SEM, apopyrã ñemoambuéicha, ñemoarandurã rei, tembikuareka, mbo'ehára ha temimbo'e jeho ha jeju, ambuéva apytépe, tojepysó ha toikoite, ikatu haíguáicha ojeguereko tekombo'e opaichagua Mercosur remimoimby jehekombo'e yvateveguápe;
- tekotevé gueteri oikoite ha oñemoañete tetäita ñemoarandu ha ñembokuatia oimeraẽ ñe'ënguéra puruhárape América Yvygotyogua retanguéra ikatu haíguáicha ojehachakuaa okakuaaveha avakuéra ñe'ëita jeporu; tekotevéha ojeporu porã leikuéra ha arakuéra oñembovale haíguá mbo'eharakuéra kuatia'atã Mercosur-gua ha ambue yvypehëgua;
- ñembokuatiakuéra yvypehëgua ñe'ẽ portugués ha español, CELPE-Bras ha CELU, ñamoïchupe, toñemongu'e *estado* retanguéra ndive jopokutyrã ha rekombo'épe, temimoimby rekombo'erãme ha ambue opyta poráva ndive, ikatu haíguáicha ojehacha ñepytyvõ tokohakuéra apopa'ý joajúpe;
- tekuaikuéra tomombarete mbo'eharakuéra rembiapo ára ha aragua ha toï akóinte ñe'ënguéra yvypehëgua ñembo'e tetã rembe'y mbo'ehaokuéra;
- tekotevéha katuete oñemoinge mbo'epy arandukuaaita rehégua ohóva América Yvygotyogua arandukuaa rehe opavave mbo'erãme, opavave mbo'esry'aty rekombo'épe ikatu haíguáicha oñemongakuaa poráve avareko ha rekotee yvypehëgua.

EAPLOM III sãmbyhyha:

Sãmbyhyhára: Edilson Teixeira (AUPELE, Uruguay)
Sãmbyhyhára mirí: Sergio Serrón (ASOVELE, Venezuela)

Kuatiapaha ñemboysí ha jejapo aty:

Edilson Teixeira (AUPELE, Uruguay)
Viviane Furtoso (SIPLE, Brasil)
Fabricio Muller (AAPP, Argentina)

Ñe'ëasa guaraníme: Dionisio Fleitas Lecoski (Tetã Mbo'ehaovusu Itapuagua, Paraguái)

Paula Balbis García (APEESC, Brasil)
Nélida Sosa (AAPP, Argentina)